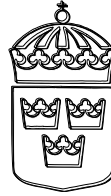

Kommittédirektiv

Initiativet Fossilfritt Sverige

Dir.
2016:66

Beslut vid regeringssammanträde den 7 juli 2016

Sammanfattning

En särskild utredare ska i rollen som nationell samordnare stödja regeringen i att stärka och fördjupa arbetet med initiativet Fossilfritt Sverige. Initiativet samlar för närvarande drygt 170 aktörer från näringslivet, kommuner, regioner och organisationer. Samordnaren ska synliggöra och främja aktörernas arbete för ett fossilfritt Sverige. Samordnaren ska tillhandahålla en plattform för dialog och samarbete, såväl mellan aktörerna och regeringen som mellan aktörerna. Samordnaren ska också göra aktörernas arbete synligt, utmanande och inspirerande för andra. Det ingår vidare i samordnarens uppgifter att vid behov etablera en dialog även med aktörer som i dag inte ingår i initiativet.

Samordnaren ska bl.a.

- initiera och främja samverkan mellan aktörerna, inklusive dialog kring visioner om nollutsläpp,
- bistå vid möten mellan aktörerna och regeringen,
- översiktligt sammanställa och beskriva aktörernas klimatarbete och utifrån det identifiera goda exempel,
- synliggöra, främja och kommunicera aktörernas arbete nationellt och internationellt för att stimulera fler aktörer till att bidra till utsläppsminskningar och ett fossilfritt Sverige.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2018.

Initiativet Fossilfritt Sverige

Regeringen anser att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. För att nå dit krävs att alla aktörer i samhället arbetar aktivt med att minska utsläppen. Därför lanserade regeringen initiativet Fossilfritt Sverige hösten 2015 inför klimatmötet COP21 i Paris. Initiativet bidrar till att öka takten i arbetet med att nå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

Syftet med initiativet är att skapa en plattform för dialog om klimatpolitiken mellan regeringen och aktörerna. I dag har drygt 170 aktörer, främst företag och kommuner, anslutit sig. Fossilfritt Sverige är en viktig plattform för att samverka, utmana och lära av varandra.

Det finns bland aktörerna som anslutit sig till initiativet ett stort engagemang, höga ambitioner och en stor enighet om att Sverige kan bli fossilfritt, men mycket arbete kvarstår.

Samordnarens uppdrag

Regeringen tillsätter en samordnare som får till uppdrag att stärka och fördjupa initiativet Fossilfritt Sverige. Samordnarens uppdrag är att ordna möten och dialoger, inklusive kring visioner om nollutsläpp, att initiera och främja samverkan samt att sammanställa, kommunicera och synliggöra aktörernas arbete. Dessa aktiviteter syftar också till att stimulera fler aktörer, både nationellt och internationellt, att vidta åtgärder för minskade utsläpp. En stor del av samordnarens arbete kräver ett kommunikativt arbetssätt och olika former av kommunikationsinsatser.

Samverkan mellan aktörerna

Aktörerna inom Fossilfritt Sverige representerar en bredd av branscher och samhällsaktörer. Genom samverkan kan aktörerna utmana och lära av varandra och finna synergier. Ett nav behövs för att på ett proaktivt och pådrivande sätt tillhandahålla en plattform för dialog mellan aktörerna. Dialogen kan ske i

olika former, dels digitalt, dels genom fysiska möten. Att fördjupa samarbetet och diskussionerna kring olika teman som bidrar till ett fossilfritt Sverige har efterfrågats av aktörerna.

Regeringen har initierat flera dialog- och samarbetsprojekt med samhällets aktörer, bl.a. den nationella miljömåls-samordnaren för näringslivets arbete, Nationella innovations-rådet, regeringens fem strategiska samverkansprogram, det nationella skogsprogrammet, och arbetet inom Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi. Statens energimyndighet har bl.a. uppdraget att samordna omställningen av transportsektorn till fossilfrihet. Samordnaren ska ta hänsyn till och komplettera pågående aktiviteter.

För att kunna ta ytterligare steg mot ett fossilfritt Sverige och nollutsläpp på lång sikt behövs en plattform för praktiskt och konkret erfarenhetsutbyte. Samordnaren ska därför etablera och utveckla dialog kring visioner, metoder och former för hur nollutsläpp kan nås i olika sektorer och delar av samhället.

Det finns samtidigt ett mervärde av att aktörer träffas över traditionella bransch- och sektorsgränser med fokus på gemensamma ansträngningar för ett fossilfritt Sverige.

Samordnaren ska därför

- initiera samverkan mellan aktörerna, bl.a. kring olika teman,
- etablera och utveckla dialog kring metoder och former för nollutsläpp,
- vara ett nav och ingång för Fossilfritt Sverige, inklusive att administrera medlemsregistret,
- ta hänsyn till och komplettera andra relevanta processer inom Regeringskansliet och andra myndigheter.

Möten mellan aktörerna och regeringen

Fossilfritt Sverige syftar också till att skapa en plattform för dialog mellan aktörerna och regeringen. Initiativet har hittills anordnat möten och senast en workshop den 8 februari 2016. Flera möten där aktörerna och regeringen kan informera och inspirera varandra har efterfrågats och behövs. Dialogen kan bl.a. handla om att aktörer beskriver de hinder och utmaningar

de möter i sitt klimatarbete eller att regeringen informerar om relevant pågående arbete och åtgärder. Det bör hållas ett till två sådana möten per år.

Samordnaren ska därför

- bistå vid möten mellan aktörerna och regeringen genom att stödja planeringen och genomförandet av arrangemangen.

Sammanställa aktörernas arbete och identifiera goda exempel

Aktörerna inom Fossilfritt Sverige jobbar aktivt med klimatåtgärder. Genom bättre kunskap om aktörernas klimatarbete kan potentialen till samverkan identifieras och aktiviteter synliggöras.

Samordnaren ska därför

- översiktligt sammanställa och beskriva aktörernas arbete för ett fossilfritt Sverige,
- identifiera goda exempel på klimatarbete bland aktörerna.

Synliggöra och främja nationellt och internationellt

I Fossilfritt Sverige ges aktörer från bl.a. näringsliv, kommuner, regioner och organisationer möjlighet att visa hur de bidrar i arbetet mot klimatförändringarna. Fossilfritt Sverige bidrar också till den s.k. Lima-Paris Action Agenda (LPAA), som Frankrike och Peru initierat tillsammans med FN, för att visa hur företag, städer, kommuner och organisationer kan bidra till klimatarbetet. Deras åtgärder samlas i databasen NAZCA, där även många av dem som deltar i Fossilfritt Sverige har registrerat sina insatser. Arbetet med att inspirera aktörers engagemang kommer även i fortsättningen att vara viktigt för att stödja genomförandet av det klimatavtal som beslutades i Paris.

För att nå ut både nationellt och internationellt behövs en katalysator och ett nav som har till uppgift att tillgängliggöra och sprida erfarenheterna och inspirera till ytterligare klimatarbete. Det kan röra sig om allt från att främja samarbeten och konkret miljöteknik till att beskriva samband mellan aktörernas insatser och samhällets olika styrmedel. Det finns även ett behov att se hur aktörernas arbete bäst kan stödja klimatförhandlingarna och hur den s.k. Fossil-free Challenge

som lanserades i samband med klimatmötet i Paris kan tas vidare.

Det finns redan en rad existerande processer för främjande som samordnaren ska ta hänsyn till. Detta inkluderar bl.a. Sveriges exportstrategi och Team Sweden, arbetet med Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi, nationella miljömåls-samordnaren för näringslivet samt det sedvanliga Sverige-främjandet som bedrivs av våra utlandsmyndigheter. Samordnaren kan bidra med ett tydligt fokus på aktörernas klimat-insatser.

Samordnaren ska därför

- synliggöra och främja aktörernas arbete både nationellt och internationellt, även i samband med partsmöten under FN:s klimatkonvention UNFCCC,
- tillhandahålla en kommunikationsplattform för initiativet, där insatser tillgängliggörs och sprids med syfte att bl.a. inspirera till ytterligare åtgärder,
- ta hänsyn till och komplettera existerande och pågående främjandeinsatser.

Samråd och redovisning av uppdraget

Samordnaren ska samarbeta med den nationella miljömåls-samordnaren för näringslivet (dir. 2014:105). Samordnaren ska i sitt arbete ta hänsyn till andra pågående processer bl.a. Sveriges exportstrategi, Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi, Agendan för biobaserad näringslivsutveckling, Agenda 2030-delegationen (dir. 2016:18), Nationella innovationsrådet och regeringens fem strategiska samverkansprogram (Nästa generationens resor och transporter, Smarta städer, Cirkulär biobaserad ekonomi, Life science samt Uppkopplad industri och nya material), det nationella skogsprogrammet samt livsmedelsstrategin. Samordnaren ska inhämta synpunkter och samarbeta med berörda aktörer i den utsträckning som krävs för att genomföra uppdraget.

Vid genomförande av uppdraget ska samordnaren föra en dialog med relevanta myndigheter och andra aktörer, t.ex.

Naturvårdsverket, Statens energimyndighet (bl.a. avseende uppdraget om transportsektorns omställning till fossilfrihet), Business Sweden, IVL Svenska Miljöinstitutet och Verket för innovationssystem liksom med berörda departement inom Regeringskansliet.

Samordnaren ska knyta en referensgrupp till sig med representanter från bl.a. näringslivet, regionerna och kommunerna.

Samordnaren ska vid de tidpunkter och i den form som bestäms i dialog med Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) informera om arbetet. Samordnaren ska ha löpande kontakt med och arbeta i nära samarbete med Miljö- och energidepartementet.

Samordnaren ska senast den 30 juni 2017 redovisa den verksamhet som bedrivits och planerna för det fortsatta arbetet.

Uppdraget ska redovisas i sin helhet senast den 31 december 2018.

(Miljö- och energidepartementet)